

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

***ВИШНІВСЬКА Б.В., К.Е.Н., ДОЦЕНТ,
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ***

Постановка проблеми у загальному вигляді. Все більшого розповсюдження набуває проблема забезпечення конкурентоспроможності підприємств у сучасних умовах господарювання, оскільки здатність підприємства працювати у високодинамічному конкурентному середовищі з позитивною динамікою є результатом ефективної системи управління забезпеченням конкурентоспроможності підприємства. В сучасних умовах господарювання забезпечення та підтримка конкурентоспроможного рівня підприємства усе частіше починає залежати від впровадження в діяльність інноваційного продукту або певних технологій.

Тому для успішного розвитку організації необхідно дослідити інноваційний процес у розрізі конкурентоздатності та проаналізувати усі його переваги та недоліки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На даний час питання підвищення конкурентоздатності продукції, а також впливу на неї інноваційної діяльності перебуває у центрі уваги наукових і практичних працівників, йому присвячена значна кількість наукових досліджень і робіт вітчизняних та закордонних вчених, таких як О.Д. Витвицька, С.А. Володін, О.І. Дацій, С.М. Ілляшенко, М. Портер, Ю.І. Продіус, П.Т. Саблук, В.А. Скрипниченко, О.А. Стрелець та ін. Однак на сьогоднішній день вплив інноваційної діяльності на підвищення конкурентоздатності підприємств потребує більш повного дослідження.

Формування цілей статті. Досягнення поставленої мети вимагає вирішення наступних завдань дослідження:

- проаналізувати вплив інноваційної діяльності на конкурентоздатність підприємства;
- здійснити аналіз показників інноваційної діяльності на прикладі ТДВ «Коростенський КХП»;

– визначити перспективи інноваційного розвитку для ТДВ «Коростенський КХП» та здійснити їх економічне обґрунтування.

Виклад основного матеріалу дослідження. В основі інноваційного процесу лежить створення, запровадження і поширення інновацій, необхідними властивостями яких є науково-технічна новизна, практичне їх застосування і комерційна реалізованість з метою задоволення нових суспільних потреб. Звичайно, світ нововведень не обмежується тільки технікою і технологіями. Удосконалення, зміни систем управління та організації процесів виробництва теж здійснюються через уведення інновацій. Нові організаційні структури, методи розробки управлінських рішень, форми стимулювання розробляються науковцями-спеціалістами, освоюються і впроваджуються так само, як і нові прилади, технологічні лінії чи обладнання. На думку багатьох вчених, «нововведення – це процес, тобто перехід певної системи з одного стану в інший». Інноваційний процес має чітку орієнтацію на кінцевий результат прикладного характеру, який забезпечує певний технічний і соціально-економічний ефект [4, 7].

Ефективність інноваційного процесу визначається лише після впровадження інновації, коли з'ясується, у якій мірі вона задовольняє потреби ринку. Важливе значення при цьому має інструмент моделювання. Модель інноваційного процесу дає змогу виділити в інноваційній діяльності окремі складові, відкриваючи тим самим можливість наскрізного планування інновації за стадіями, з урахуванням кон'юнктурних змін. [1-3].

Аналіз стану інноваційної діяльності ТДВ «Коростенський комбінат хлібопродуктів» засвідчує існування певних чинників, що значною мірою впливають на інноваційний розвиток організації. Чинники, що впливають на інтенсивність інноваційного процесу на мікрорівні, доцільно, на наш погляд, згрупувати таким чином: матеріально-технічні; фінансові; організаційно-управлінські; соціально-психологічні; інформаційні; ринкові.

Групування цих чинників за ознакою сфери їх виникнення дає можливість більш глибоко дослідити їх сутність та способи уникнення чи послаблення їх впливу на інноваційну діяльність підприємства [5-8].

Для оцінки рівня інноваційної діяльності ТДВ «Коростенський комбінат хлібопродуктів» найдоцільнішим є визначення цілого ряду коефіцієнтів.

**Характеристика інноваційної діяльності
ТДВ «Коростенський комбінат хлібопродуктів»**

Показник	Алгоритм розрахунку	Роки		
		2013	2014	2015
Коефіцієнт інноваційної діяльності	$K_n = \frac{B_n}{B_3}$	0,01	0,03	0,08
Коефіцієнт оновлення послуг	$K_{он.пр.} = \frac{Q_n}{Q_{тов}}$	0,06	0,22	0,48
Питома вага конкурентоздатних послуг/ товарів, %	$P_{ксп} = \frac{Q_{тов.} - Q_{скл.}}{Q_{тов.}} \times 100\%$	24	30	70
Коефіцієнт оновлення технологій	$K_{он.мп.} = \frac{N_{н.мп.}}{N_{заг.мп.}}$	0,02	0,2	0,4
Коефіцієнт використання власних інноваційних пропозицій	$K_{вл.р.} = \frac{N_{в.вл.}}{N_{зал.вл.}}$	0,01	0,12	0,5

Таким чином, зважаючи на показники витрат на інноваційну діяльність досліджуваного нами підприємства можемо прослідити позитивну тенденцію, наприклад, в 2015 р. складало 8 % від загальних витрат, що все ж в конкурентних умовах свідчить про існування проблем інноваційного розвитку.

Важливим показником, що характеризує ефективність інноваційної діяльності організації, є питома вага конкурентоздатних послуг, даний показник може перебувати в межах від 0 до 100 %. Якщо він близький до нуля, то це свідчення того, що послуги не конкурентоздатні. Рівень конкурентоздатності послуг зростає в міру наближення до 100 відсотків. Розрахунки показали, що на 2015 р послуги організації достатньо конкурентоздатні, на відміну від попередніх років.

Слід відзначити також важливість створення мотиваційного механізму впровадження нововведень у ТДВ «Коростенський комбінат хлібопродуктів». Серйозною сучасною проблемою управління інноваціями в організації залишається відсутність сучасних концепцій стимулювання творчої активності працівників. Недооцінка творчих можливостей співробітників призводить до втрати можливостей вдосконалити процес роботи, скоротити витрати, впровадити нові послуги.

Аналізуючи коефіцієнт використання власних розробок, можна констатувати факт, що рівень власного наукового забезпечення інноваційної діяльності в організації невисокий. Головну увагу керівники повинні при цьому звертати на якнайшвидшу активізацію творчої, ініціативної роботи в організації, що може забезпечити високий рівень даного коефіцієнта.

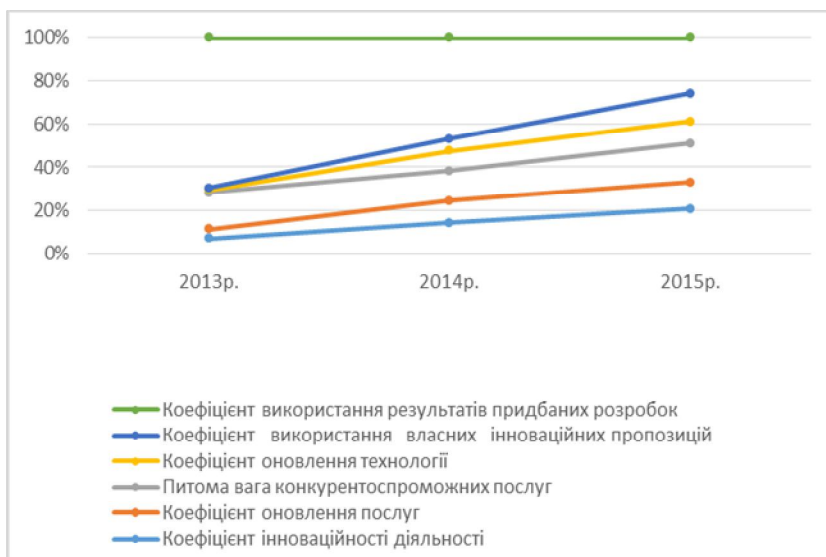

Рис. Динаміка показників інноваційної діяльності підприємства
** Джерело: розраховано автором за даними річної звітності підприємства*

Серед значних проблем інноваційного розвитку, слід також відзначити відсутність системи стимулювання інноваційної активності у ТДВ «Коростенський комбінат хлібопродуктів», що зумовлено частково фінансовими труднощами та проблемами управлінського характеру. По-перше, це авторитарний стиль управління вищого керівництва, по-друге, відсутність продуманої моделі управління інноваційними ідеями та пропозиціями в організації.

Серед інших чинників впливу на інноваційну діяльність необхідно акцентувати увагу на рівні централізації управління. У ТДВ «Коростенський комбінат хлібопродуктів» використовуються переважно централізовані інновації, оскільки рішення про впровадження приймає вище керівництво підприємства.

Для ТДВ «Коростенський комбінат хлібопродуктів» позитивний ефект може дати також розроблення системи усунення опору інноваціям через реформування інноваційної організаційної культури та створення заохочувальної системи управління інноваційними ідеями та пропозиціями.

Недоліки нинішнього інноваційного управління пов'язані з слабкою організацією системи збирання, обробки та аналізу інформації. Особливо шкодить формуванню конкурентних переваг та сприяє зниженню ефективності управління нововведеннями брак маркетингової інформації.

Висновки. Таким чином, аналіз сучасного стану інноваційної діяльності відділення ТДВ «Коростенський КХП» дає можливість констатувати, що з точки зору внутрішнього середовища ускладнено в основному такими причинами як нестача фінансових ресурсів для комплексного проведення інноваційної діяльності та відсутність системи управління нововведеннями.

Досягти позитивних результатів в інноваційній діяльності видасться можливим лише через здійснення організаційно-управлінських інновацій. Адже саме вони можуть забезпечити відповідний тип організації, який сприятиме поширенню інновацій через створення більш ефективних форм спеціалізації, кооперування, концентрації, диверсифікації надання послуг, методів організації та стимулювання праці, що дають можливість отримувати конкурентні переваги в розробці та збуті послуг. Саме організаційні інновації виступають ключовою ланкою доведення інноваційних пропозицій до впровадження, отримання певних переваг на ринку, що спрямовані на зростання економічного ефекту. Тому основні зусилля щодо активізації інноваційних процесів сьогодні слід спрямувати на їх організаційно-управлінський розвиток, насамперед, на створення ефективних організаційних структур, які здатні забезпечити комплексне використання інноваційних можливостей організації.

Література.

1. **Витвицька О.Д.** Концептуальні підходи до дослідження механізму інноваційно-інвестиційного розвитку зерновиробництва / **О.Д. Витвицька** // Агроінком. – 2013. – № 10-12. – С. 10-14.
2. **Дацій О.І.** Фінансове забезпечення інновацій в агропромисловому комплексі України / **О.І. Дацій** // Проблеми інвестиційно-інноваційного розвитку. – 2011. – № 1. – С. 65-76.
3. **Ілляшенко С.М.** Управління інноваційним розвитком: [Навчальний посібник] / **С.М. Ілляшенко**. – [2-ге вид., перероб. і доп]. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2005. – 324 с.

4. Організаційно-економічна модернізація аграрної сфери: наукова доповідь / За заг. ред. акад. НААН **П.Т. Саблука**. – К.: ННЦ ІАЕ, 2011. – 342 с.

5. **Скрипниченко В.А.** Сучасний стан технічного переоснащення аграрної сфери / **В.А. Скрипниченко** // «Придніпровський научний вестник». – 2016. – № 7 (161). – С. 13-18.

6. **David J Teece** Profiting from Technological Innovation: Implications for Integration, Collaboration, Licensing and Public Policy / **J Teece David** / Transnational Corporations and Innovatory Activities // Taylor & Francis US, 1994. – 73 p.

7. **Mannan M.A.** Essentials of Total Quality Management / **M.A. Mannan, F. Ferdousi** // University Grants Commission of Bangladesh, Dhaka, 2007 – 197 p.

8. **Steven D Eppinger** Innovation at the Speed of Information / **Steven D Eppinger** // Harvard business review. – 2001. – № 79. – pp. 149-158.

References.

1. **Vytvyts'ka O.D.** (2013). Kontseptual'ni pidkhody do doslidzhennya mekhanizmu innovatsiyno-investytsiynoho rozvytku zernovyrobnytstva [Conceptual approaches to the study of the mechanism of innovation and investment development of grain production]. *Abroinkom – Agroinkom*, No 10-12, pp. 10-14 [in Ukrainian].

2. **Datsiy O.I.** (2011). Finansove zabezpechennya innovatsiy v ahropromyslovomu kompleksi Ukrayiny [Financial support innovation in agriculture Ukraine]. *Problemy investytsiyno-innovatsiynoho rozvytku – Problems of investment and innovative development*, No 1, pp. 65-76 [in Ukrainian].

3. **Ilyashenko S.M.** (2005). *Upravlinnya innovatsiynym rozvytkom [Management of innovation development]*. (2 d ed.). Sumy: VTD «Universtyets'ka knyha», p. 324 [in Ukrainian].

4. **Sabluk P.T.** (2011). *Orhanizatsiyno-ekonomichna modernizatsiya ahrarnoyi sfery [Organizational and economic modernization of the agricultural sector]*. Kyiv: NNT's IAE, p. 342 [in Ukrainian].

5. **Skrypnichenko V.A.** (2016). Suchasnyy stan tekhnichnoho pereosnashchennya ahrarnoyi sfery [The current state of technical re-equipment of the agricultural sector] *Przydneprovskyy nauchnyy vestyk – Pridneprovsky scientific Bulletin*, No 7 (161), pp. 13-18 [in Ukrainian].

6. **David J Teece** Profiting from Technological Innovation: Implications for Integration, Collaboration, Licensing and Public Policy. Transnational Corporations and Innovatory Activities. Taylor & Francis US, 1994, p. 73 [in English].

7. **Mannan M.A., and Ferdousi F.** Essentials of Total Quality Management University Grants Commission of Bangladesh, Dhaka, 2007, p. 197 [in English].

8. **Steven D. Eppinger** Innovation at the Speed of Information Harvard business review, 2001, No 79, pp. 149-158 [in English].

Анотація.

Вишнівська Б.В. Інноваційна діяльність як чинник підвищення конкурентоздатності підприємства.

Стаття присвячена дослідженню і узагальненню теоретичних і методологічних основ формування системи підвищення конкурентоздатності за рахунок інноваційної діяльності, аналізу існуючих підходів до управління інноваційною діяльністю у ТДВ «Коростенський КХП» та розробці шляхів підвищення ефективності інноваційної діяльності і конкурентоздатності, обґрунтування ефективності впровадження інноваційних технологій на підприємстві, на основі отриманих результатів аналізу теоретичних джерел та практичних досліджень. Дослідження здійснювалося з урахуванням вимог системного та комплексного підходів. У статті автор використав методи: діалектики, логіки, порівняння, синтезу, статистико-економічного аналізу, графічний.

Позитивний ефект діяльності підприємства може дати розробка системи усунення опору інноваціям через реформування інноваційної організаційної культури та створення заохочувальної системи управління інноваційними ідеями та пропозиціями.

Ключові слова: інновація, інноваційна діяльність, конкурентоздатність підприємства, конкурентоздатність товару.

Аннотация.

Вишнівська Б.В. Инновационная деятельность как фактор повышения конкурентоспособности предприятия.

Статья посвящена исследованию и обобщению теоретических и методологических основ формирования системы повышения конкурентоспособности за счет инновационной деятельности, анализа существующих подходов к управлению инновационной деятельностью в ОАО «Коростенский КХП» и разработке путей повышения эффективности инновационной деятельности и конкурентоспособности, обоснование эффективности внедрения инновационных технологий на предприятии, на основе полученных результатов анализа теоретических источников и практических исследований.

Исследование осуществлялось с учетом требований системного и комплексного подходов. В статье автор использовал методы: диалектики, логики, сравнения, синтеза, статистико-экономического анализа, графический.

Положительный эффект деятельности предприятия может дать разработка системы устранения сопротивления инновациям через реформирование инновационной организационной культуры и создания поощрительной системы управления инновационными идеями и предложениями.

Ключевые слова: инновация, инновационная деятельность, конкурентоспособность предприятия, конкурентоспособность товара.

Abstract.

Visnevskya B.V. Innovative activity as factor of increase of competitiveness of the enterprise.

The article is devoted to the research and generalization of theoretical and methodological bases of formation of system of increase of competitiveness due to innovative activity, the analysis of

existing approaches to management of innovative activity in SLC «Korosten CBP» and developing ways to improve innovation and competitiveness justify the effectiveness of the implementation of innovative technologies in the enterprise, based on the results of the analysis of theoretical sources and case studies. The study was carried out to meet the requirements of systematic and comprehensive approaches. The author used the methods, dialectic, logic, comparison, synthesis, statistical and economic analysis, graphic.

The positive effect of the enterprise can provide system engineering support innovation through the elimination of reforming organizational culture of innovation and encouraging the creation of innovative management ideas and suggestion

Key words: *innovation, innovation, competitiveness, competitiveness, competitiveness of products.*

УДК 657.42

ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІСЛЯ ДОСЯГНЕННЯ НИМИ НУЛЬОВОЇ АБО ЛІКВІДАЦІЙНОЇ ЗАЛИШКОВОЇ ВАРТОСТІ

**ГАВРИСЬ М.О., СТ. ВИКЛАДАЧ, ГАВРИСЬ О.М., К.Е.Н., ПРОФЕСОР,
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

Постановка проблеми у загальному вигляді. Питання подальшої експлуатації основних засобів (ОЗ), після того, як строк їхнього корисного використання скінчився, амортизація завершилася, а залишкова вартість досягла нульового значення або дорівнює ліквідаційній вартості відповідних об'єктів, є складнішими, ніж може здатися на перший погляд. З цими питаннями постійно стикаються практично усі підприємства, і для відповіді на них доводиться керуватися численними діючими нормативними актами та методичними рекомендаціями.

Далеко не завжди власник буде зацікавлений у ліквідації таких об'єктів ОЗ, яка, теоретично, повинна була б бути проведена після того, як передбачений підприємством строк їхнього використання скінчився. Навпаки, частіше організації планують подальшу експлуатацію відповідних об'єктів, якщо їхній технічний стан це дозволяє.

З огляду на сказане вище, проблема експлуатації повністю зношених об'єктів ОЗ і належного оформлення цього процесу у бухгалтерському обліку є актуальною.